

Svartån mellan Storbjörken och Toften - WA37894699 / SE65502-142804

Förvaltningscykel 2 (2010 - 2016)

Vattenkategori	Vattendrag	Län	Örebro - 18
Typ	Vattenförekomst	Kommuner	Degerfors - 1862
Distrikt	3. Norra Östersjön - SE3		Laxå - 1860
Huvudavrinningsområde	Norrström - SE61000	Längd (km)	5,7

Mer information <http://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA37894699>

Miljö kvalitetsnorm

Ekologisk status**Kvalitetskrav**
 God ekologisk status 2027

Motivering till kvalitetskrav

▲ Motiveringstexter kan uppdateras av ansvarig länsstyrelse eller vattenmyndighet

Konnektivitet

I vattendraget finns en eller flera dammar som är vandringshinder för fisk. Dammarna används till förmån för produktion av vattenkraft. Problemen kan åtgärdas genom att anlägga fiskvägar för upp- och nedströmsvandring förbi hindret. Tidsundantag till 2021 är fastställt eftersom tillsyns- och omprövningsprocesser är tids- och resurskrävande.

Morfologiska förändringar

Vattendraget saknar ekologiskt funktionella kantzoner. Problemen kan åtgärdas genom restaureringsinsatser. Tidsundantag till 2027 är fastställt eftersom restaurering är tids- och resurskrävande.

Flödesregleringar

I vattendraget finns en eller flera dammar som reglerar vattenflödet. Regleringen görs till förmån för produktion av vattenkraft eller annat ändamål. Problemen kan åtgärdas genom att ett lämpligt minimivattenflöde och en naturlig årsvariation av flödet släpps från reglerdammen. Tidsundantag till 2021 är fastställt eftersom tillsyns- och omprövningsprocesser är tids- och resurskrävande.

Referenser

Miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt [🔗](#)

Kemisk ytvattenstatus**Kvalitetskrav**
 God kemisk ytvattenstatus

God kemisk ytvattenstatus 2015 med undantag för kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyletrar (PBDE). Ämnen vars påverkan i första hand kommer ifrån atmosfäriskt nedfall från långväga lufttransporter efter förbränning av varor. Ämnena överskrider sina respektive gränsvärden i fisk i alla Sveriges vattenförekomster (se referenser från NRM i referensbiblioteket i VISS: 53314 och 53315). Även om halterna minskar generellt på grund av restriktioner är det svårt att veta när god kemisk status kommer att uppnås. Undantag sätts i form av mindre strängt krav med skälen tekniskt omöjligt.

Undantag - Mindre strängt krav

Kvicksilver och kvicksilverföreningar

 Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus

▲ Motiveringstexten kan uppdateras av ansvarig länsstyrelse eller vattenmyndighet

Ett undantag i form av mindre strängt krav har satts för kvicksilver (Hg), i enlighet med bilaga 6 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om statusklassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvattenstatus. Halterna av kvicksilver bedöms överskrida gränsvärdet i fisk i samtliga vattenförekomster (se referens från SLU i referensbiblioteket i VISS: 51583 eller IVLs biotadatabas: 51273). Skälet för undantag är att det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna av kvicksilver till de nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus. Den största påverkan av kvicksilver består av atmosfärisk deposition vars ursprung är långväga, globala atmosfäriska utsläpp från tung industri och förbränning av stenkol. I Sverige har en stor mängd av det nedfallande atmosfäriska kvicksilvret under lång tid ackumulerats skogsmarkens humuslager, varifrån det kontinuerligt sker ett läckage till ytvattnet med påföljande ackumulering i vattenlevande organismer och fisk. Problemet bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. De nuvarande halterna av kvicksilver (december 2015) får dock inte öka.

Bromerad difenyleter

 Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus

▲ Motiveringstexten kan uppdateras av ansvarig länsstyrelse eller vattenmyndighet

Ett undantag i form av mindre strängt krav har satts för bromerade difenyletrar (kongenerna 28, 47, 99, 100, 153 och 154), även kallade polybromerade difenyletrar (PBDE), i enlighet med bilaga 6 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om statusklassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvattenstatus. Halterna av PBDE bedöms överskrida gränsvärdet i fisk i samtliga vattenförekomster (se referenser från NRM i referensbiblioteket i VISS: 53314 och 53315). Skälet för undantag är att det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna av PBDE till de nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus. Problemet beror främst på påverkan från långväga luftburna föroreningar och bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. De nuvarande halterna av PBDE (december 2015) får dock inte öka.

Referenser

Miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt [🔗](#)

Skyddade områden

Område **Kvalitetskrav**
Svartån Krav enligt dricksvattenföreskrifterna

Områdestyp
Dricksvattenförsörjning, Artikel 7

EUID
SEA7SE655502-142804

Statusklassning

	Klassificering
Status ?	
- Ekologisk status	■ Otillfredsställande
- Tillkomst/härkomst	■ Naturlig
- Kemisk status	■ Uppnår ej god
- Kemisk status utan överallt överskridande ämnen	■ Ej klassad
Ekologisk status - Biologiska kvalitetsfaktorer ?	
Påväxt-kiselalger	■ Ej klassad
IPS-index för Kiselalger	■ Ej klassad
ACID - Surhetsindex för vattendrag och sjöar	■ Ej klassad
Bottenfauna	■ Hög
ASPT	■ Hög
DJ-index	■ Hög
MISA	■ Hög
Fisk	■ Dålig
Fisk i rinnande vatten (VIX)	■ Ej klassad
Ekologisk status - Fysikalisk kemiskt	
Allmänna förhållanden Fys-kem	■ God
Näringsämnen	■ Hög
Förurning	■ God
Särskilda förorenande ämnen	
Icke syntetiska ämnen	
Koppar	
Zink	
Syntetiska ämnen	
Ekologisk status - Hydromorfologi	
Hydromorfologi	■ Ej klassad
Konnektivitet i vattendrag	■ Otillfredsställande
Konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendrag	■ Otillfredsställande
Konnektivitet i sidled till närområde och svämplan i vattendrag	■ Ej klassad
Hydrologisk regim i vattendrag	■ Otillfredsställande
Specifik flödesenergi i vattendrag	■ Ej klassad
Volymavvikelse i vattendrag	■ Otillfredsställande
Avvikelse i flödets förändringstakt	■ Ej klassad
Vattenståndets förändringstakt i vattendrag	■ Ej klassad
Morfologiskt tillstånd i vattendrag	■ Måttlig
Vattendragsfårans form	■ Ej klassad
Vattendragets planform	■ Ej klassad
Vattendragsfårans bottensubstrat	■ Ej klassad
Död ved i vattendrag	■ Ej klassad

Strukturer i vattendraget	☐ Ej klassad
Vattendragsfårans kanter	☐ Ej klassad
Vattendragets närområde	☐ Måttlig
Svämplanets strukturer och funktion i vattendrag	☐ Måttlig

Hydromorfologi cykel 1 2004-2015

Kontinuitet

Förekomst av artificiella vandringshinder

Fragmenteringsgrad

Barriäreffekt

Hydrologisk regim vattendrag

Regleringsgrad för vattendrag

Antal flödestoppar per år

Variationskoefficient för dygnsflöden

Förändrad medelhög vattenföring

Reducerad medellåg vattenföring

Morfologiska förhållanden

Rättnings- /kanaliseringsgrad

Andel rensad sträcka

Antal vägövergångar

Markanvändning i närmiljön

Markanvändning i delavrinningsområdet

Död ved/Antal vedbitar

Antal diken per km

Kemisk status

Prioriterade ämnen

 Uppnår ej god

Bekämpningsmedel

Industriella föroreningar

Bromerad difenyleter

 Uppnår ej god

Tungmetaller - grupp

 Uppnår ej god

Bly och blyföreningar

Kadmium och kadmiumföreningar

Kvicksilver och kvicksilverföreningar

 Uppnår ej god

Övriga föroreningar

Miljöproblem och påverkanskällor

Miljöproblem ?

	Klassificering
1. Övergödning och syrefattiga förhållanden	☐ Nej
2. Miljögifter	☐ Ja
3. Försurning	☐ Nej
4. Förändrade habitat genom fysisk påverkan	☐ Ja
4.1 Flödesförändringar	☐ Ja
4.2 Konnektivitetsförändringar	☐ Ja
5. Främmande arter	
6. Annat betydande miljöproblem	

Påverkanskällor ?

	Klassificering
1. Punktkällor	
2. Diffusa källor	Betydande påverkan
2.4 Diffusa - Förorenad mark/gammal industrimark	Betydande påverkan
2.6 Diffusa källor - Andra relevanta	
2.6.3 Atmosfärisk deposition	Betydande påverkan
3. Vattenuttag	
4. Flödesreglering och morfologiska förändringar	Betydande påverkan
4.2 Flöde och morfologi - Verksdamm, vattenkraft	Betydande påverkan
4.2.1 Flöde och morfologi - Verksdamm, vattenkraft i drift	Betydande påverkan
4.5 Flöde och morfologi - Vattenflödesreglering	Betydande påverkan
4.5.4 Flöde och morfologi - Reglering för kraftproduktion	Betydande påverkan
4.6 Flöde och morfologi - Vattenavledning	Betydande påverkan
5. Fysiska förändringar av sjöar och vattendrag	
7. Annan morfologisk påverkan	
8. Annan signifikant påverkan	

Förbättringsbehov

Förbättringsbehoven anger den effekt som behöver uppnås för att miljö kvalitetsnormen för en vattenförekomst skall kunna följas. Där det finns kunskap om vilka miljöproblem samt vilken påverkan som orsakat den försämrade statusen anges även dessa. För att uppnå förbättringsbehovet behöver åtgärder genomföras men förbättringsbehovet anger inte vilken åtgärd som är lämpligast.

ID	Parameter	Storlek	Miljöproblem	Påverkan
VISSIMPROVEMENT0001038	Volymsavvikelse i vattendrag	0,35 m3	4.1 Flödesförändringar	
VISSIMPROVEMENT0001159	Vattendragets närområde	5,7 ha	4.3 Morfologiska förändringar	
VISSIMPROVEMENT0001275	Konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendrag	2,7 km	4.2 Konnektivitetsförändringar	

Åtgärder

Här presenteras de föreslagna och genomförda åtgärderna för vattenförekomsten.

Juridiskt bindande åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram innehåller de åtgärder som myndigheter och kommuner behöver genomföra för att miljö kvalitetsnormerna ska följas. Åtgärdsprogrammen för respektive vattendistrikt hittar du på www.vattenmyndigheterna.se.

Åtgärderna i åtgärdsprogrammet är administrativa åtgärder som är juridiskt bindande. Dessa syftar till att bana väg för de åtgärder som genomförs direkt i vattenmiljöerna för att förbättra vattnets ekologiska och kemiska status.

Möjliga, planerade, pågående och genomförda åtgärder för bättre vattenkvalitet

Nedan visas genomförda och planerade åtgärder samt föreslagna åtgärder som kan behöva genomföras för att uppnå bättre vattenkvalitet. Åtgärderna är inte juridiskt bindande, utan en del i den långsiktiga planeringen för bättre vatten. Det kan finnas ytterligare åtgärder som av olika anledning ännu inte blivit registrerade. Vattenmyndigheterna välkomnar synpunkter och konkreta förbättringsförslag på föreslagna åtgärder.

Möjliga åtgärder i Förvaltningscykel 2 (6 st)

Förslag på åtgärder som är möjliga att genomföra eller skulle behöva genomföras för att nå god vattenstatus.

Åtgärd	Åtgärdskategori	Åtgärdsplats	Effekter	Storlek	Tidsspann	Totalkostnad	Flaggor
--------	-----------------	--------------	----------	---------	-----------	--------------	---------

Låglutande fingaller med flyktöppningar Svartå kraftstation	Anordningar för nedströmspassage	6556498 - 1426769	1 st	-	
Ekologiskt funktionell kantzon Svartån mellan Storbjörken och Toften	Ekologiskt funktionella kantzoner	Svartån mellan Storbjörken och Toften	5,7 ha	-	
Kungsådran (Storbjörken)	Minimitappning	6557250 - 1426268	13 m	-	2 300 000 kr
Biotopvård Svartån mellan Storbjörken och Toften	Tillförsel av block, lekgrus, död ved och andra habitatstrukturer	Svartån mellan Storbjörken och Toften	Ökning Habitat m2	-	
Fiskväg Kungsådran (Storbjörken)	Uppströmspassage	6557250 - 1426268	4,2 m	-	
Fiskväg Toften övre dammen	Uppströmspassage	6553440 - 1433900	5 m	-	

Planerade eller pågående åtgärder (7 st)

Åtgärder som planeras att genomföras eller håller på att genomföras.

Åtgärd	Åtgärdskategori	Åtgärdsplats	Effekter	Status	Storlek	Tidsspann	Totalkostnad	Flaggor
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		Planerad	0 ton	2018 - 2018	0 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		Planerad	1 ton	2018 - 2018	1 600 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		Planerad	1 ton	2019 - 2019	2 000 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		Planerad	0 ton	2020 - 2020	0 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		Planerad	1 ton	2021 - 2021	2 000 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		Planerad	0 ton	2022 - 2022	0 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		Planerad	1 ton	2023 - 2023	2 000 kr	

Genomförda åtgärder (4 st)

Åtgärder som har genomförts i eller kring vattenförekomsten eller har en effekt på vattenförekomsten

Åtgärd	Åtgärdskategori	Åtgärdsplats	Effekter	Storlek	Tidsspann	Totalkostnad	Flaggor
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		0,71 ton	2010 - 2010	1 300 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		0,73 ton	2009 - 2009	1 200 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		0,71 ton	2015 - 2015	1 200 kr	
Nolsjön	Kalkning med flyg	Nolsjön		0,71 ton	2017 - 2017	1 400 kr	

Risk

Risken för att en miljö kvalitetsnorm inte följs och att en god miljöstatus inte uppnås ,

Klassificering

Riskbedömning ?

Risk att Ekologisk status/potential inte uppnås 2015

Risk att Kemisk status inte uppnås 2015

Risk att Kemisk status (exklusive kvicksilver) inte nås till 2015

Risk att Ekologisk status/potential inte uppnås 2021

■ Risk

Risk att Kemisk status inte uppnås 2021

■ Risk

Miljöövervakning

Övervakningsstation	Program	Undersökning	Programspecifikt ID	Programspecifikt namn
Utloppet ur Lill-Björken	SRK, Eskilstunaån	Bottenfauna i vattendrag	2030	Utloppet ur Lill-Björken
Utloppet ur Lill-Björken	SRK, Eskilstunaån	Vattenkemi i vattendrag	2030	Utloppet ur Lill-Björken
Utloppet ur Lill-Björken	RMÖ, Miljögifter i ytvattentäkter, Örebro län	Miljögifter i ytvattentäkter	Gullsmedsboda	Lill-Björken utloppet
Utloppet ur Lill-Björken	SRK, Eskilstunaån	Metaller i vattendrag	2030	Utloppet ur Lill-Björken
Svartån 330	RMÖ, Ytvattenförekomster, Örebro län	Bottenfauna i vattendrag		Svartån 330
Svartån 330	RMÖ, Ytvattenförekomster, Örebro län	Vattenkemi i vattendrag		Svartån 330
Svartån-Svartå	RMÖ, Ytvattenförekomster, Örebro län	Bottenfauna i vattendrag		Svartån-Svartå
Svartån-Svartå	RMÖ, Provfiske, Örebro län	Elfiske i vattendrag		Svartån-Svartå

Skyddade områden

Område	EUID	Områdestyp
Avloppskänsliga områden, inlandsvatten, fosfor	SELK001	Avloppsvattendirektivet
Svartån	SEA7SE655502-142804	Dricksvattenförsörjning, Artikel 7
Vattenskyddsområden		
Svartå, Gullsmedsboda - 2004040		

Typindelning

Värde

Typindelning/Typtillhörighet ?

Vattentyp - Vattendrag	V4LYN
Vattenkategori	Vattendrag
Limnisk ekoregion/Kustvattentyp	Sydöst, söder om norrlandsgränsen, inom vattendelaren till Östersjön, under 200 m.ö.h.
Avrinningsområde	Stor: >100 km ²
Färg (Humus)	Ja - >50 mgPt/l
Bakgrundsalkalinitet	Nej - ≤ 1,0 mekv Alk

Vatten som ingår i förekomsten

Dessa rinnsträckor och vattenytor ingår i SMHI:s Hydrologiska nätverk som bygger på översiktskartan (1:250 000) som är byggstenar till att skapa vattenförekomster för sjöar och vattendrag.

Den hydrologiska ordningen visar vilken ordning rinnsträckorna och vattenytorna ligger i förekomsten från nedströms och uppåt.

Ordning	RSTID/VYID	VName / RName	Name	Linjekod/Ytkod
0	65566921426487	Svartån		Vattendrag

Vattenversion

I följande versioner har detta objekt existerat

Version	Datum
Ytvatten innan versionshantering	2011-05-09 12:09
SVAR_2010_1	2011-10-17 12:07
SVAR_2012_2	2012-11-08 09:07
SVAR_2016	2017-06-20 09:29

Cykel

Cykel	Vattentyp
Förvaltningscykel 1 (2004 - 2009)	Vattenförekomst
Förvaltningscykel 2 (2010 - 2016)	Vattenförekomst
Förlängning av förvaltningscykel 2	Vattenförekomst
Förvaltningscykel 3 (2017 - 2021) (aktuell)	Vattenförekomst

Kontakta Länsstyrelsen i Örebro

E-post T-DL-beredningssekreterariatet@lansstyrelsen.se

Hemsida <http://www.lansstyrelsen.se/orebro/Sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/vattenforvaltning/Pages/index.aspx>